

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47,
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistolele nefrancaute se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de care publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 13 Maiu.

Vineri, Sâmbătă și Luni comisiunea de justiție din casa deputaților din Budapesta s'a ocupat de nou cu regularea proprietății din Transilvania. „Străin ni se pare, ăce „S. d. Tageblatt”, când auđim vorbinduse de „ideea imperiului” și de „unitatea imperiului”. In Austria au învăt earășii parolele cele vechi, însă acum au alt înțeles decum aveau oare când. Se refer numai la „Cislaitania” și nici aici la imperiul „cislaitanic” întreg, de oarece Galiția polonizată nu mai aparține la acela. Nu va trece anul și ideea imperiului după procesul de împărțire, care astăzi progresaază continuu, se va reduce și mai mult, încât regatul Bohemiei și arhiducatul Austriei vor avé fie care pentru sine unitatea lor imperială.”

„In cercurile liberale ale Austriei se asteaptă cu încordare sfârșitul desbaterii bugetului din casa de sus. Se speră, că în corporațiunea aceasta ilustră ideea imperiului, firesce cu privire numai la jumătatea apusană a imperiului, va afla un locșor, unde să poată fi acasă, printră ideea de „desimpărțire” a intrat deja în casa deputaților din Viena și descompunerea Austriei în regaturi, ducate și marchionate formează programa majorității casei deputaților....”

„Sămănta aruncată odinioară produce roduri și acolo, unde nu se aștepta să producă. Ce ăie la toate aceste domnii Kaiserfeld și soții lui? O foaie liberală din Viena și foarte răspândită recunoaște, că în toate părțile domnesce împărechiare, nemulțămire și amărăciune.”

„Pe când domnesce dispozițiunea aceasta în lăuntru, la porți bate earășii „problema” orientală și asteaptă deslegare....”

Este o porțiune bună de pesimism în cele de mai sus, vine însă întrebarea, dacă pesimismul acesta este și justificat? „N. Allg. Ztg.” încuviințează procedura lui Taaffé dincolo de Laita, care tinde într'acolo, ca toți cetățenii să se bucure de o potrivă de aceleași drepturi. Batăr de am vedé și la noi dincoace astfel de dispozițiuni și nu o centralisațiune riguroasă cu despectarea tuturor limbilor din patrie afară de cea a statului.

Casa de sus a senatului imperial a votat bugetul și o lege despre „tacele militare,” a ales în delegațiuni și după toate aceste ministrul president, la însărcinarea împăratului a enunțat amânarea ședințelor senatului imperial.

„Polit. Corr.” spune, că Austro-Ungaria a propus Porței să blocheze Scutarii cu trupe de ale sale, printră ce să taie comunicațiunea Albanozilor, cu Tusii.

Scirea despre o conferență de reprezentanți ai puterilor mari la Berlin se repeșese. Scopul, se ăice, că este, a accelera executarea celor hotărâte de congresul dela Berlin.

Intr'aceea și Albanzii s'au adresat cătră puteri cu rugarea, a nu li se dărăburî teritoriul și a nu li se desmembra naționalitatea.

„Glas Cernagorvța” vorbind despre partea din tratatul dela Berlin, care o atinge mai deaproape despre afacerea dintre Muntenegru și Albania, ăice, că negreșit tratatul dela Berlin va trebui supus unei reușiri, că Muntenegrenii nu vor să ia rol de cuceritori și dacă nu vor căpăta teritoriul albaneze, se găsesc lesne teritorii locuite de Sërbi, cu cari s'ar puté despăgubi Muntenegru. Ni se pare, ăice „Timpul”, că „vocea Muntenegr.” face alusiune la Erțegovina.

In Paris era pe aci ca Dumineca trecută să se facă turburări. Pe acea ăie era anunțată o manifestațiune din partea comunașilor. Poliția a priveghiat. Vreo câteva cununi pe mormintele unor comunași și intruniri de oameni în locuri publice au fost tot ce s'a întemplat. Cu toate aceste se arestară mai mulți indiviđii dintre cari șapte socialisti străini s'au și dat afară din Franca. Poate că se vor mai da și alții afară.

Sâmbătă s'a serbat în Bucuresci cu toată splendoarea aniversarea suierii pe tron a domnitorului și proclamarea independenței României.

Sinodul arhidieceșan.

Sibiu 12 Maiu.

Ședința XIII (7/19 Maiu).

Ședința se deschide la 9 oare înainte de amăzi. Se cetese protocolul ședinței premergătoare și se autentică.

Deput. Dr. Păcurariu propune și sinodul decide ca: statutul votat de congresul național bisericesc sub Nr. congr. 238 pentru înființarea unui fond metropolitan, să se transpună comisiunei finanțare spre a provédé posibila contribuire în bugetul anului curent.

Urmează la ordinea ăiei continuarea desbaterii în destiunea înființării a două episcopii noue.

Deput. Dr. St. Păcurariu formulează în această privință următoarea propunere: Fîind arhidieceșana indivisibilă și fondurile arhidieceșane indivisibile, sinodul arhidieceșan nu poate admite nici desmembrarea teritorială a arhidieceșii nici împărțirea fondurilor arhidieceșane. De altmîntre acurând măritul congres teritorii noue și mijloace suficiente pentru susținerea eparchiilor înființate sinodul arhidieceșan nu este în contra principiului de a se înființa atari eparchii. In același obiect face

Deput. Moise Lazar următoarea propunere: Sinodul arhidieceșan recunoaște și din parte și necesitatea înființării încă a 2 episcopii în provincia noastră metropolitană, cu aceea adăugare însă că, una din acele 2 episcopii să se înființeze în Ardeal și anuntit în Cluj. Aceasta fiind cunștul și dorința sinodului nostru de sine urmează, că din arhidieceșana noastră nici o comună nu se poate rupe și aneasa la alte eparchii afară de Transilvania. Acest conclud să se aducă la cunoștința congresului nostru bisericesc național.

Deput. P. Cosma e în contra propunerii formulate de Păcurariu în privința indivisibilității și încât ea ar susține, că arhidieceșana coincide cu marginele de odinioară ale Transilvaniei, de oarece realitatea ar vorbi în contra. Propunerea lui Moise Lazar pe de altă parte și se pare prea egoistică, deci ar dori ca mai înainte de toate să se fiină în vedere interesul comun al bisericeii întregi.

Deput. E. Macelariu e în contra formulării propunerii lui Lazar, din cauză că nu ar fi bine a se restringe înmulțirea la un felu de teritoriu, care atinge mai mult pe arhidieceșani; dînsul deci își formu-

lează propunerea sa în următorul cuprins: Sinodul recunoscînd și din partea sa necesitatea de înmulțirea episcopilor e gata pentru binele public al bisericeii a ceda o parte a populațiunei precum și din averea arhidieceșii, își exprimă însă dorința, ca una din episcopii înființate să fie cu reședința în Cluj.

Deput. I. Raț spriginesce propunerea lui M. Lazar, ca una, care ar fi expresiunea dorințelor arhidieceșanilor, este însă în contra orii cărei mutării a arhidieceșii.

Deput. Dr. St. Păcurariu susține propunerea sa nu află motive, cari să facă plausibilă cererea de desmembrare a arhidieceșii. Din contră atât motive luate din politică cât și cele luate din administrațiune vorbesc pentru propunerea făcută de dînsul. După părerea sa estinderea arhidieceșii nu ar fi o pedecă pentru buna ei administrare, căci în trecut arhidieceșana, în aceeași estindere ca și azi, nu a suferit nimic în privința administrării. Tot de aceeași părere este și în privința înființării a două eparchii pe terenul arhidieceșii.

Deput. A. Trombițaș încă e de părere, că o administrare mai bună nu e condiționată de înmulțirea eparchiilor, căci pentru căștigarea unei bății nu sînt de lipsă mulți generali cîi de ajuns unul bun. Cât pentru interesele ortodocșismului, atîine în propunerea lui Păcurariu, dînsul e de părere, că nu este treaba noastră a face propagandă confesională, ear ce privese amintirea despre împiegurarea, că locurile mai înalte nu ar face nici o greutate înființării acelor eparchii dînsul e de părere, că aceasta i s'ar păré a fi daruri danaide. Deei propune: Din motive finanțare arhidieceșane nici cu mijloace bănesci, nici cu teritoriul nu va conurge la înființarea celor 2 episcopii din Ungaria, propriu ăia, decretate în principiu de congresul național bisericesc.

După o scurtă motivare a propunerii sale deput. M. Lazar recomandă încă odată propunerea sa spre primire; la care se alătură și deput. S. Pîso.

După unele delușeri date de presiđu în privința propunerii venite dela metropolie și în privința părerii despre indivisibilitatea fondurilor, constată de nou, că în arhidieceșana se simte lipsa unei diecese noue.

Deput. A. Trombițaș fiind destiunea o destiune de conștiință cere în numele a 15 deputați subscriși, votare nominală! La apelul nominal răspund 38 deputați. Pentru propunerea deputatului Dr. St. Păcurariu votează deputații: N. Mihăilă, Dr. St. Păcurariu, Simeon Popescu, A. Trombițaș și I. Zacharia. In contra ei deputații: Barac I., Barcianu Dr. Daniil, Barcianu Servian, Bologa Iacob, Botean Ioan, Bărsan Ambrosiu, Boiu Zacharie, Bran de Lemeni Ioan, Brote Eugen, Cosma Nicolau, Cosma Partenie, Cristea Nicolau, Comșa Dimitrie, Dănilă George, Frateș Nicanor, Gall Ioan, Ghidiu Andreiu, Hodoș Dr. Iosif, Lazar Moise, Macelariu Elie, Maier Dr. Nicolau, Meșian Traian, Moldovan Pop Simeon, Pîso Săntian, Popea Nicolau, Popea Ioan, Pușcariu Dr. Ilarion, Raț Ioan, Șovrea Ioan, Stezar Constantin, Tamaș Ioan, Todea Absolon, Tordoșan Alesandru. — Supunîndu-se la vot propunerea deput. A. Trombițaș la apel nominal răspund pentru propunere deputații: Barcianu Servian, Botean Ioan, Cosma Nicolau, Mihăilă Nicolau, Păcurariu Dr. Stefan, Trombițaș Anania și Zacharia Ioan. In contra ei deputații: Barac I., Barcianu Dr. D., Bărsan A., Boiu Z., Bologa I., Bran de Lemeni I., Brote E., Cosma Partenie, Cristea N., Comșa D., Dănilă G., Frateș N., Gall I., Ghidiu A., Hodoș Dr. I., Lazar M., Macelariu E., Maier Dr. N., Meșian T., Moldovan Pop S., Pîso S., Popea N., Popea I., Popescu S., Pușcariu Dr. Ilarion, Raț Ioan, Șovrea I., Stezar C., Tamaș I., Todea A., Tordoșan A. — Supunîndu-se la vot propunerea deput. Lazar la apel nominal răspund pentru propunere deputații: Barac I., Bărsan A., Boiu Z., Cristea N., Gall I., Lazar Moise, Maier Dr. N., Meșian Traian, Popea Nicolau, Popea Ioan, Raț I., Șovrea Ioan, Stezar C., Todea A., Tordoșan A.

In contra ei deputații: Barcianu Dr. D., Barcianu S., Bologa I., Botean I., Bran de Lemeni, Brote E., Cosma N., Cosma P., Comșa D., Dănilă G., Frateș N., Ghidiu A., Hodoș Dr. I., Macelariu E., Mihăilă N., Moldovan P., Pușcariu Dr. St., Pîso S., Popescu S., Pușcariu Dr. I., Tamaș I., Trombițaș A., Zacharia I. — Supunîndu-se la vot propunerea comisiunei la apel nominal răspund pentru ea deputații: Barac I., Barcianu Dr. D., Barcianu S., Bărsan A., Boiu Z., Bologa I., Botean I., Bran de Lemeni, Brote E., Cosma N., Cosma P., Cristea N., Comșa D., Dănilă G., Frateș N., Gall I., Ghidiu A., Hodoș Dr. I., Lazar M., Macelariu I., Maier Dr. N., Mihăilă N., Moldovan P., Pîso S., Popea N., Popea I., Popescu S., Pușcariu Dr. I., Raț I., Șovrea I., Stezar C., Tamaș, Tordoșan A. — In contra ei deputații: Meșian Traian, Păcurariu Dr. Stefan, Todea Absolon, Trombițaș Anania și Zacharia Ioan. Prin urmare se enunță ca conclud: Prin votare nominală cu 33 voturi în contra 5 se decide: Obiectul din destiune se transpune consistoriului spre a așterne sinodului proșim opiniunea sa motivată și provédută cu datele necesare.

Urmează la ordinea ăiei raportul comisiunei organizătoare cu privire la concludul congresului Nr. 243 din 1878 privitor la regularea postului de vicariu archiepiscopesc în arhidieceșana prin instituirea unui vicariu de archiev;

Comisiunea propune următoarele:

1. Sinodul arhidieceșan apreușese concludul congresual din toate punctele de vedere atât al propunerii deputaților congresuali din partea arhidieceșii la sinodul din 1880 Nr. 228, care propunere sinodul o primese de a sa, cât și din punctul necesității și al datoriei, conform căreia sinodul decide mai departe;

2. Sinodul arhidieceșan va vota urcare salariului vicariu-archievu pe lângă salariul lui de aci până la împlinirea sumei în total de 4000 fl. ear pe timpul veduviei scaunului archiepiscop și metropolitan încă un adaus de 1000 fl.

3. Destiunea aceasta a ridicării vicariului arhidieceșan la demnitatea de archiev se să pertracteze și realiese independent de alte destiuni, anume, separată de destiunea celor 2 episcopii de nou înființate.

4. Postul de vicariu-archievu pe lângă archievul Transilvaniei să se sistemeze fără amănare și pentru totdeauna.

5. Ca archiev vicariu în arhidieceșana, va fi acela, pr care archievul și va demnitate de vicariu al sinei membrii consistorialii bisericesc aleși de cătră sinodul arhidieceșan conform statutului organic.

6. Sinodul arhidieceșan la alegerea asessorilor consistorialii în senatul bisericesc va avé în vedere a alege și atari persoane, cari să aibă calificațiunea de a se puté institui și sînți de archiev. Conform celor espuse sinodul își exprimă următoarea dorință:

În vedere că fiind necesitatea instituirii acestui post de vicariu archiev conștată prin congres și sinod, asemenea și de cătră însuși archievul și Metropolitanul în hărtia sa Nr. 159/1879 spre asigurarea sa în împlinirea agendelor, ce le are archiev și metropolii,

Considerînd că actualul Vicariu archiepiscopesc este calificat pentru rangul archievesc, este ales de cătră sinodul arhidieceșan ca asesor consistorial și atât de cătră repansatul, cât și de cătră actualul archiev și metropolii, donumit de vicariu se propune: ca vicariul să se promoveze prin Escelența sa archievul și metropolul la rang de archiev cu atât mai mult, cu cît însuși archievul și metropolul în hărtia sa sub Nr. 159/1879 simte necesitatea acesta preștot, și în special în interesul comun al bisericeii și declară ași căștiga prin aceasta un ajutoriu mare, dacă i s'ar alătură un vicariu cu rang de archiev, cu care se împartă sarcina administrațiunei, în mai mari dimensiuni, ca și cele de până acum, când vica-

riul archiepiscop nu are rangul și hirotonirea de arhiepiscop.

Deput. Dr. St. Păcurariu află părerea comisiei cu totul neadmisibilă, și nici nu vede necesitatea, că vicarul arhiepiscop pentru sprigul cel' va da arhiepiscopului să fie mai eficace. În statutul organic nici un fel nu se face amintire de un arhiepiscop vicar, pe când alegerile celorlalți epi se regulatează din toate punctele de vedere. Alegerea episcopilor ar cădea în competența congresului nu în a sinodului. Denumirea proiectată de comisie ar fi un fel de alegere mascată, care ar fi în contra statutului organic. Voind a lovei o astfel de alegere ar trebui mai întâi să se schimbe statutul organic. Deci propune a se trece preste propunerea comisiei la ordinea zilei.

Președintele arată, că congresul a hotărât deja în cauza arhiepiscopului vicar, declarându-l de admisibil și nime nici dl dep. Păcurariu n'ar avea dreptul să condamne conclusele congresului. În cât pentru necesitate constată de nou, că în arhiepiscopie este foarte simțită instituirea unui vicar-arhiepiscop, odată pentru că arhiepiscopul se aibă ajutor la hirotoniri și alte funcționări, apoi și pentru nimbul bisericii în toate corporațiile bisericesti, mai de parte pentru că arhiepiscopul fiind foarte înfășurat ar fi unuia singur cu greu a face viziunile canonice de lipsă și în urmă pentru că arhiepiscopul pe timpul vechiului scaunului archiepiscop se fie reprezentat în sinodul epiiscop.

Deput. Z. Boiu află că agendele arhiepiscopului în timpul din urmă s'au sporit foarte mult, și se vor sporii încă înainte și mai tare prin îndatoririle ce le impun agendele cu fundațiunile Săgunăiană, Goszduiană, cele metropolitane s. a. Lipsa de vicari arhiepiscop ar destul de simțită, nu numai din punct de vedere al hirotonirilor, ci și cu deosebire din privire la viziunile canonice. Lui Păcurariu răspunde, că nu ar pute fi intențiunea sinodului a face episcopii, ci numai un arhiepiscop, prin aceasta nu s'ar vătămă de loc competența congresului, nici n'ar fi de lipsă a se face mai întâi schimbarea statutului org. În contra păreri comisiei susține, că nu ar fi de competența sinodului a judeca despre calificarea vicariului, designat de arhiepiscop, ci aceasta compete sinodului episcopilor. În celelalte părținece propunerea comisiei, cu aceea observare, ca să se urmeze într-o parte calca legală prescrișă.

Deput. P. Cosma află, că un vicari arhiepiscop în arhiepiscopie este de lipsă, dar că această afacere trebuie delegată în legătură cu afacerea celor 2 eparhii, despre a căror înființare s'a pronunțat congresul din 1878 în înființarea unui post de vicari arhiepiscop, sau un fel de episcop titular, ar cădea în competența congresului, și aceasta o ar pute face numai cu modificarea statutului organic.

Președintele constată de nou că, n'ar fi aici locul a hotărâi chestiunea arhiepiscopului vicar, căci ea în principiu e resolventă prin concluderile congresului. Aici ar pute fi numai vorba despre dotațiunea acestui post.

Deput. N. Cristea, nu vede temerile lui Cosma de loc întemeiate, de oarecând din deslășirile președintelui se poate vedea anumit cum stă lucrul la congres în această afacere. Și nici nu i se pare, că ar fi chestiunea înființării celor 2 eparhii așa de strâns legată de înființarea unui post de vicari arhiepiscop în arhiepiscopie încât cost din urmă să nu se poată realiza independent de cealaltă chestiune. Bănuie cănoanele contra vicariului arhiepiscop încă nu pot fi, căci ele cuprins în statutul organic, în dreptul canonic al lui Săguna, și în canoanele privesc pre epi și eparhii nu pre arhiepiscop, care este numai un grad ierarhic.

Părerea deput. Cosma și Păcurariu o sprijinesc și deput. Bran de Lemeni, deci propune:

Fiind acest obiect în strânsă legătură cu obiectul înființării celor 2 eparhii atât în privința necesității de a se sistematiza postul de vicari archiepiscop cu rang de arhiepiscop, cât și a dotațiunii aceluiași, obiectul acesta să se transpună în consistoriul ca în legătură cu acela al înființării episcopilor, și să facă propuneri motivate la sinodul viitoriu.

Deput. A. Trombițaș de părere, că motivele aduse în contra vicariului cu rang de arhiepiscop ar fi de puțină însemnătate. De mare însemnătate însă îi pare dănsului motivul pentru înființarea canonică și hirotonirea de preoți. Dacă s'ar fi făcut în cei 20 ani din urmă mai deosebite viziuni canonice, abună seama arhiepiscop ar sta în multe privințe mai bine. Însă dacă e ca aceste viziuni să aibă un rezultat, ele trebuie să se facă cu tot nimbul bisericii, și aceasta se va pute face numai de arhiepiscop însuși sau cel puțin de un locțior al seu arhiepiscop. Deci sprijinesc propunerea comisiei însă cu următoarea formulare: Sinodul din considerățiuni administrative recunoaște necesitatea de a se sistematiza postul de vicari archiepiscop cu rang de ar-

chiepiscop. Adoară deci la concluderile congresului Nr. 243/1878 și încredințează înaltului președintelui următoarele afaceri în această direcțiune, ca, independent de la înființarea celor 2 episcopii, concluderile congresului de mai sus și votul prezent al sinodului să între cât mai curând în viață. Spre scopul acesta sinodul votează o ameliorare de 1600 fl. din mijloacele proprii ale arhiepiscopiei la salariul vicariului pentru a se întregi acesta la suma de 4000 fl.

După ce deput. Dr. St. Păcurariu și Z. Boiu își mai desfășură încă odată vederile lor se pun propunerile la vot.

Propunerea deput. Dr. St. Păcurariu se respinge, de asemenea se respinge și propunerea lui Bran de Lemeni, iar propunerea lui A. Trombițaș sinodul o adoptă de a sa.

Sedința procsimă se anunță pe după ameați la 6 oare. La ordinea zilei raportul comisiunilor.

Cu aceste se încheie ședința la 2 oare după ameați.

Cercetări critice.

(La răspunsul preotului Mihai Sturza din Nr 147—152 ai „Telegrafului Român” an. tr.).

(2 Urmare).

II.

Doctrină și canoane.

Cum am arătat dară, doctrina este un concept general, care cuprinde sub sine mai multe concepte speciale, fie din domeniul religiei creștine sau a altor religii, fie din domeniul filosofiei s'au a altor științe profane. „Doctrina înseamnă, în înțeles teoretic, știință, învățătură; în înțeles practic înseamnă: aprofundarea și întemeierea științifică a unui lucru, în opozițiune cu procederea esteroară basată pe împregiurări accidentale, pe întâmplare și pe păreri subiective. În științele de stat, doctrina înseamnă modul de cugetare și de acțiune politică, basată pe principiile științei, opus cu domnia forței, condusă de arbitriu, capriciu, interes și egoism.*) Astfel, în biserica ortodoxă, prohibirea căsătoriei de a doua a preoților este o doctrină întemeiată pe sânta scriptură, pe principiile științei canonice, care ne dau doctrina dreptului canonic!

În lipsa argumentelor principale, dl Sturza a trebuit să persiflize și să atace întreaga legislațiune bisericăscă a celor opt secolii primari ca să poată ataca principiile canonice, pe care se întemeiază oprirea căsătoriei a doua la preoți. D-sa, în loc să argumenteze cu canoanele teza sa, căsătoria a doua a preoților, cercară să afle excepțiuni și abateri dela canoane creștine, că prin excepțiuni și abaterile singulare va putea motiva în mod științific, abateră dela canoane în respectul căsătoriei preoților. Abateri dela canoane însă, în praca sinoadelor celor opt secolii primari, nu aflăm și dacă s'au făcut cu toate aceste unele abateri neesențiale de cătră oarecare biserici particulare, dela sinoadele ecumenice încoace, aceste nu se pot privi ca legitimate de biserica ecumenică, cu atât mai puțin se pot lua ele ca regulă pentru abolirea canoanelor pozitive, căci „a particulară ad universală non valet consequentia”, dela excepțiunile singulare nu se poate forma regula generală. Biserica ortodoxă, chiar sub raportul disciplinării, este și astăzi și trebuie să rămână ceea ce era biserica primitivă.

Voind să ferească pe dl Sturza de direcțiunea primejdioasă în respectul canoanelor bisericești orientale, am stăruit să înființez ființa și natura canoanelor prin definițiunea lor. D-sa definiță canoanele în modul următoriu: Canoanele în biserica noastră sunt complexul tuturor legilor bisericești,

pe care este basată (!) biserica, și după care se organizează și se administrează în lăuntru și în afară. Aceste apoi după natura lor sînt de trei feluri: 1, dogmatică, care precizează dogmele bisericești; 2, administrative, care se ocupă cu administrațiunea afacerilor bisericești, și 3, disciplinare, care sînt întemeiate pentru susținerea disciplinei și a moralei în biserica. Față cu această definițiune neesată, și care poate da însă la prejudețe în privința canoanelor, eu am opus definițiunea următoare: „Canoanele sînt osebite de dogme. Canoanele sînt numai în genere toate decisiunile sinoadelor referitoare la constituțiune, cult și disciplina bisericești; iar dogmele sînt numai în special decisiunile sinoadelor, care au de obiect credința, și care puse în formă de confesiune, se numesc simboale. În urmare, canoanele dogmatice nici nu există, ci numai dogme. Canoanele în tocmai ca dogmele au puterea lor obligatoare în biserica. Ele sînt stabilite de apostoli inspirați de D-șeu, și de episcopi, succesori lor, dirigați de sântul spirit, pentru conservarea credinței, a moralei, și a instituțiilor lui Iisus Christos. Singura deosebire ce o putem face, este între canoanele ce impun o obligațiune universală și permanentă, și între acele ce nu cuprind decât dispozițiuni locale sau transitorie. Aceste din urmă nu sînt obligatoare pentru toate bisericile, iar cele dintâi trebuiesc aplicate universalmente și a servi de basă la toate regulamentele sau statutele particulare ce le stabilesc sinoadele eparhiale sau provinciale pentru bună ocărnuirea și administrațiunea bisericilor.” Această definițiune o făcusem pe numele a doi iluștri teologi, W. Guette și Preasăntul Macarie, ambii doctori în teologie ai bisericești ortodoxe ruse.

La definițiunea aceasta, dl Sturza face nece observări cu totul nedemne de un preot ortodox, prin care de nou își bate joc de instituțiunile bisericești ortodoxe. „Adecă dl Mangra, țiece părintele S. „când vrea să precizeze canoanele, spune că sînt făcute de apostoli, și de episcopi dirigați de duchul sânt, ca și când noi n'am sci, că cine a făcut canoane, și ca și când aceasta n'ar putea rămâne din precizarea canoanelor. Bag seamă, vrea dl M. să ne sparie că atunci a fost episcopii dirigați de duchul sânt, și aceea acum nu se mai poate întâmpla. Adecă dl Mangra a desperat a se mai pogori duchul sânt preste noi. Dară noi sîntem convinși, că duchul sânt este totdeauna cu noi și în sinoadele noastre, tocmai ca și pe timpurile vechi”. În adevăr, demn și frumos limbajiu dela un preot, ce se titulează ortodox! Se îndoesce dl Sturza, ca canonic erudit ce e, că apostolii ni-au dat încă și canoane, pe lângă regulile morale, cuprinses în epistolele lor? Se îndoesce dl S. că episcopii intruși în sinoade au fost dirigați de sântul spirit? En nu pun la îndoială, ci din contră, mărturisesc doctrina bisericești ortodoxe, că prin sinoadele ecumenice grăiesce însuși duchul sânt! Însă această prerogativă nu o pot recunoaște pentru astfel de sinoade. Și dl Sturza face o eroare foarte gravă, dacă pune sinoadele noastre pe aceeași treaptă cu sinoadele ecumenice, privindule ca organe infalibile ale bisericești.

Cu privire la valoarea și însemnătatea canoanelor am țiece: „Apostolii întemeind bisericești în diferite locuri au învățat pe fie care din ele în toată claritatea, cum se cuvine a vieții despre voia lui D-șeu. Învățăturile aceste, cuprinses în epistolele lor, care formează învățămîntul scris, sînt regulile morale, care desvoltară în creștini idea despre virtuțile și perfecțiunea creștină. Însă afară de regulile aceste, apostolii au

mai dat pentru conservarea credinței, a moralei și a instituțiilor lui Christos, și unele reguli orale, care mai întâiu conservate prin tradițiune fură scrise în curentul secolului al doilea și al treilea, și se numesc canoanele apostolilor. Fără aceste canoane învățăturile morale, cuprinses în epistolele apostolilor, n'ar pute fi nici înțelese nici împlinite cum se cuvine. Pentru același cuvînt canoanele apostolice s'au luat de basă a întregii legislațiuni bisericești. Ele se privesc ca o lege suverană universală și incontestabilă.*) Toate canoanele sinoadelor locale și ecumenice, precum și ale sântilor părinți, nu sînt decât desvoltare și explicare a canoanelor apostolice”. Făcusem această geneză a canoanelor, pentru că vorbind de ele, se nu le tractăm ca pe legile politice, care sînt eflusul gustului și a voinței omenești.

Canoanele sînt eflusul învățăturii lui Iisus Christos și aplicarea principiilor sale la casuri speciale. Biserica își trage legile sale din monumentele primitive ale religiei, din cărțile sante, și ca atari, legile sale de necesitate sînt unite și în consonanță cu isoarele celor din care se scot. Dl Sturza însă susține din contră, că sinoadele bisericești au delăturat prin santele canoane dispozițiuni apostolice cuprinses chiar în sânta scriptură. „Și despre aceste țiece dsa, nu trebuie să se mire dl Mangra, ca profesor învățat etc.” Așa dar dl Sturza, după teoriile dtale, biserica reprezentată prin conciliile ecumenice nu posedă caracterul infalibilității, precum dogmatisează teologii ortodocși, și este supusă și ea erorilor și rătăcirilor omenești. Teologia ortodoxă învăță, că conciliile ecumenice sînt interpretate infalibile a santei scripturi; iar dl Sturza învăță contrariul, că sinoadele ecumenice au delăturat în canoanele lor dispozițiuni chiar ale santei scripturi! În adevăr gravă acuză asupra conciliilor ecumenice! Cu toate aceste nime nu se supără mai mult ca dl Sturza, dacă numesc teoriile sale protestante și eterodoxe!

Ca să mi dovedească, că sinoadele bisericești ecumenice au delăturat dispozițiuni apostolice cuprinses în s. scriptură, dl Sturza mă avisează la can. 12 al sinodului a VI eum. pe care dsa nu l citează nici măcar în reasumat, ci citează numai dispozițiunile apostolice: „De potescse cineva episcopie, bun lucru potescse, însă se cade episcopului să fie fără de prihană bărbat al unei mieri.” „Legătuteai cu miera, nu căuta deslegare.” Apoi adauge: „Însă canonul acesta (12 VI) demândă a cei aleși de episcopi să se despartă de mieriile lor”. Dl Sturza este foarte generos! Nu citează canonul, cum țiece, pentru că se nu facă „zamă lungă”; dar citează textele biblice care se alterează prin canon, după afirmațiunea dsale. Dispozițiunile apostolice le produce în tot cuprinsul lor, ca să le poată vedea și cetitorii; iar încât pentru canonul vișios, dsa apelează simplu la buna credință a cetitorilor: „despre aceasta cred că nu se îndoesce nimenia” țiece părintele Sturza. (Va urma).

Correspondențe particulare ale „Telegrafului Român.”

Din comitatul Trei Scaunelor, 2 Maiu 1880. Domnule redactor! Până acum pentru cetitorii „Telegrafului Român” Trei Scaunele erau așa țiecend terra „incognita”, acum deodată apar correspondențele unele după altele încât prea onorata redacțiune nu se mai poate scăpa de țara Securilor. Nu voi să învinovățesc pe nime, că

*) Macarie Introd. în Theol ortodoxe ș. 131.

*) Veđi: Mayer Convers. Lex. și Brochhaus Convers. Lex. cuvîntul: Doctrina.

face cunoscute publicului giurările noastre, din contră mă bucur, că am ajuns timpul, în care începem a ne cunoaște lipsele și scăderile noastre și acum vom începe și noi a ne sili să le împlinim și îndreptăm. Nu pot însă să aprob modul cum se face aceasta — înainte însă de a spune motivul, o bine să se informeze onorabilul public despre cele petrecute mai înainte.

Înainte de 1867 deși se aflau în Trei Scaune scoale, acele însă erau clădite așa încât nici pe departe nu corespundeau recerșilor timpului. Vine dualismul cu legile lui și mai toate comunele fură provocate ași clădi edificii de școală nouă — ba în unele comune se apucară și de zidirea de biserică — toate aceste fresce prin repartițiune. Începură a pune baza la fundațiuni bisericesti și școlare, a mări salariile învățătoresci — a prevedea școala cu utensilii, — aceste eazăși tot prin repartițiune și unde nici prin asemenea mijloace nu s'a putut ajunge scopul, acolo s'au adresat către prea venerabil consistoriu cu rugări ale veni întru ajutor — introduseră prin biserică al doilea disc pentru susținerea școlii, ba își impuseră pe alocuarea și cele 5% de dare: și dacă după aceste jertfe și voințe de înaintare nu s'a putut face *salvus*, cine e de vină? poporul, carele și-a impus atâtea contribuiri? sau conducătorii, cari au eșperat aceste?

După d-nii corespondenții isovrul neajunselor acestora ar fi, că protopresbiteratele sunt împetecite și conduse de administratori ppresbiterali, ceea-ce încă nu stă. Avem în Trei Scaune și protopresbiter, carele încă se silese destul a promova cauza școlară și totuși și în comunele de sub d-sa sunt școli comunale. Dacă nu ar fi sub protopresbiteri școli comunale atunci pe drept s'ar pute învinovăți administratorii ppresbiterali, dară altfel nu. Arondeseze ori cum și vină ori-cine protopresbiter, dacă lângă arondare nu se vor pune la dispozițiune și fonduri și dacă protopresbiterul pe lângă cedarea competenței sale nu va mai testa și o avere de câteva mii, cu greu se vor pute susține școli confesionale acum deodată în toate comunele din tractul proiectat spre arondare. E bun proiectul arondării, dară după cum se aude, că statul va introduce căsătoria civilă, ce vom face atunci cu protopresbiterul? Atunci va mai trebui pe lângă repartițiunile numite a mai introduce și salariul protopresbiterului. Apoi și postul de administrator ppresbiteral e cel mai nesigur, pentru că i s'a încredințat conducerea până când va dovedi zel și aceasta fiind așa, el (Adm.) e silit a căuta să dea probe tot mai multe de progres în tractul încredințat și acesta e stimulul neadormit al administratorilor.

Se mai pomenește și de un preot pribegit, dară și acesta va fi făcut-o nu de îmbrăcături, ci de sburături.

Roul însă e, că nu întimpinăm din partea conlocucitorilor dacă nu bunăvoință, cel puțin dreptate. Privății de alt neam recunosc jertfele și ostenele, ce le aducem pentru construcțiune, nu ni le recunosc însă cei cu puterea în mână, pentru că așa au instrucțiuni, căci ar voi să ne înghiată. Două întâmplări vor lămuri așertiunea mea. S'au așternut listele de lenevire școlară în două esemplare; unul la Venerabil Consistoriu, altul la dirigătorile politice. Ven. Consistoriu le a transpus inspectorului reg. spre a le escuta. Inspectorul le-a trimis ează la comună și după ce a făcut rotunda aceasta în comună au fost ambele esemplare fără însă să facă cea mai mică întrebunțare de ele. Ba mai bine au suferit a fi trași pro forma în cercetare descipulară, căci șiau că tot frați de ai lor i judecă.

decât să escute listele dela școlile noastre — ca astfel să nu ne crească fondurile. O altă întâmplare e cu coloniștii. S'a adus legea coloniștilor și s'au îndatorat tribunalele să păsească din oficiu, unde partidele nu vor pași. Terminul a expirat și tribunalul din Kézdi-Vásárhely doarme, pentru că coloniștii sunt toți români.

De puțin simț de dreptate am avé mai mare lipsă decât chiar de coredențe prin diare. Noi ne desvălim scăderile noastre în lumea cea mare, pe când aceste le-am putut face înaintea organelor noastre superioare, căci dacă nu e părător nu e nici judecător.

Sé fi pășit creștinii ortodocși înaintea ven. consistoriu și înaintea comisiunei permanente școlare comitatense, căci mai mare serviciu ar fi făcut cauzei, dară se vede că după ce sunt puțini, cei cari pot înainta cauza școlară și a romanismului, pândim ocaziunile de a înegri când pe unul, când pe altul, și aceasta o facem cu toată mângăerea sufletului, înaintând interese personale, ează când putem, ba chiar sântem provocați a întreprinde ceva folositor, atunci ne retragem, ba poate chiar umblăm a paralisa întreprinderea.

Dacă ați cunoscut creștinilor răul, de ce nu săriți cu nise pungi pline? de ce nu ve întrepuneți să esoperați porțiuni canonice și subvențiuni școlare dela comunele politice? de ce nu umblați să sfătuiți poporul din alte comune să ve imiteze în liberalitate? D-voastră prin astfel de coredențe disgustați și pe cei puțini, cei avem de se interesează de cauza poporului, dacă prelângă șicanările dîlnice ale celor de alt neam le mai adaugeți și d-voastră, i faceți deși perd răbdarea și ne lasă în tină cauza școlară.

Arătați organelor noastre superioare dacă proții umblă de capul lor și dacă cineva nuși face datoria — numai să fie aceasta din iubirea înaintării binelui comun și a îndreptării scăderilor, dară nici decum, nici când să nu ve lăsați a fi în serviciul intereselor private. Să ne punem umăr la umăr, să nu poftim deodată prea mult, să ne îndestulăm și cu rezultate mai puține, sciind cu cine avem a ne lupta, să ne sfătuiți cu sinceritate și dragoste frățească și atunci încet, dară propășim sigur.

Un învățătoriu al înțelegerii.

Varietăți.

* (Imperatul) va călători cât decurând la Bohemia pentru afaceri militare. La întoarcere va cerceta Königrätz, Teresiopole și o parte din Bohemia de Nord.

* (Dar preainalt) Maiestatea Sa s'a îndurat prea grațios a dării pentru biserica română gr. or. din Docea un ajutor de 100 fl. din preainalta șatula privată.

* (Postal). Din 1 Iunie începând se va schimba cursul următoarelor linii postale și adică:

I. Intre Mediaș și Sănmărtin va comunica pe fie care di o postă ușoară, carea pleacă dela Mediaș la 6 ore dimineață și ajunge la Sănmărtin la 8 ore și 30 minute a. m. apoi pleacă din Sănmărtin la 3 ore după ameași și ajunge în Mediaș după 5 ore seară;

II. Intre Cetatea de baltă și Sănmărtin asemenea pe fie care di și adică: pleacă din Cetate de baltă la 9 ore 15 minute dimineață și ajunge în Sănmărtin la 11 ore a. m. pleacă apoi din Sănmărtin la 12 ore (la ameași) și ajunge în Cetate de bală la 1 oară și 15 minute după ameași;

III. Intre Bia și Sănmărtin numai de 4 ori pe săptămână și adică:

Lunea, Mercuria, Vinerea și Sămbata pleacă din Bia la 8 ore și 30 minute dimineață și ajunge în Sănmărtin la 11 ore și 15 minute a. m. pleacă apoi din Sănmărtin îndrept la 12 ore 15 min. (ameași) și ajunge în Bia la 3 ore după ameași.

* (Conferența) directorilor căilor ferate ținută în 20 Maiu n. în Brașov a adus în privința mai multor tarife concluse favorabile.

* (Maialul) școalelor dela Veneția inferioară, din cauza timpului nefavorabil, s'a amânât pe 18/30 Maiu.

* (Murășul) pela Reghen a eșit din țermuri și s'a versat preste tot împregiur.

* (Ninsoare în Maiu). După cum ne spun gazetele în 19 și 20 Maiu n. a nins foarte tare în țările austriace precum și în unele părți ale Germaniei. În Lemberg și în alte locuri ale Galiei a cădut o zăpadă de coloarea pucoasei. Pela Sibiu fiind asemenea un frig mărișor au făcut oamenii foc atât în case private cât și în cancelarii.

* (Palestina pentru Evrei). Din Londra se scrie la „Kölnisch. Zeitung, următoarele:

„Palestina pentru Evrei!“ — aceasta este exclamația favorită a ortodocșilor și creștinilor evreofobi, a cărei putere crește din ce în ce mai mult cu cât scade puterea stăpânitorului politic al pământului făgăduinței. Predicatorul englez Nugée, care se interesează de această cauză, a desvoltat la 2 ale cureții într'o conferență publică un plan, care în ultimul timp a început să fie adoptat. Englezul Oliphant a supus Sultanului un plan, după care partea țerei de la Gilead și Moab, adică teritoriul tulpinilor israelite Gad, Ruben și Manasse să fie prefăcut într'o colonie evree scă. Se înțelege că Sultanul are să fie mulțămît cu bani sunători, și după cum declară Nugée Sultanul s'a exprimat într'un mod favorabil acestui plan. Și noul ambasador englez pe lângă Poartă este pentru acest plan, în cât se asteaptă spriginul lui în cauza de față.

Teritoriul în cestiune, are o întindere de 600,000 hectare (aproximativ 1,300,000 pogoane) și este locuit actualmente de triburi nomade. — Colonia are să rămână sub suveranitatea turcă, cu un guvernor al ei, se înțelege de religie israelită, cu puterea de stăpânitor.

În modul acesta, se va asigura Evreilor un domiciliu stabil în propria lor țeară, creând un punct de adunare pentru împrăștiata nație a lui Israel, în giurul căruia, după cum se speră, se vor face alte colonisări.

— Rescumpărarea pământului se va face cu banii oferiți de Evreii patrioți prin ofrande voluntare. Sânt proiectate două linii de cale ferată, una din Iaffa la Ierusalim, ear cealaltă de la Haifa până dincolo de Iordan.

Sir Moise Montefiore se interesează pentru aceste construcțiuni și a promis mijloace bănesci însemnate. Pentru efectuirea liniei de la Iaffa, guvernul turc a dat deja o concesiune, cu condiție ca lucrările să înceapă în Ianuarie viitor. — Mai este proiectat și un canal de navigație de la marea Mediterană la golful Acabe și la marea Roșie. În general Palestina are să fie întemeiată pe baza ideilor școlului al 19-lea, numai dacă se vor găsi destui Evrei pentru colonizarea ei.

* (Statistică postală). Cu posta din toată lumea se espedează pe an la 3300 milioane de epistole; adică 9%, milioane pe di sau 100 pe secundă. Europa la această comunicație ia parte cu 2355 milioane de epistole, America cu 750, Asia cu vreo 150, precând Africa și cu Australia laolaltă debia cu vre o 20—25 milioane de epistole.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Cestiunea ortografică.

in
Academia română.

Proces-verbal.*)

Sedința din șesunea generală a anului 1880, ținută în ziua de 21 Aprilie 1880.

Sedința se deschide la ora 1.

Se cetește și se adoptă procesul-verbal al ședinței precedente.

Se pune la vot prin al treilea scrutiniu premiarea cu premiul Lazăr, a operii d-lui dr. Brândză: *Prodromul florei române*. Resultatul fiind 15 bile albe și 7 negre din 22 votanți, d. președinte proclamă opera primată.

La ordinea zilei fiind desbaterea pe articole a proiectului ortografic, se dă cetire paragrafului din capitolul I, relativ la literele latine, *y, ph, th, qu*, și *h*.

D. Papadopol-Calimach susține manținerea literelor *th, ph*, și *y* în cuvintele tehnice luate din limba elenă, de exemplu *theologia, philosophia, physica*, etc. Dacă nu conservăm ortografia originală în termeni de această natură, atunci să n'o admitem nici în privința numelor proprii.

Episcopul Melchisedec ar dori conservarea tuturor acestor litere în transcrierea texturilor religioase, unde le manține la noi și grafica cirilică.

D. Alecsandri întreabă dacă, scriindu-se *theologie*, are să se pronunțe alt-fel decât *teologie*, sau dacă scriindu-se *kyr* nu se va ceti *chir*. Un *th* sau un *y*, neschimbând intru nimic pronunțatiunea, sunt dar nise litere de lusc, și togmai de aceea nici nu le-am admis frații nostri italieni, chiar în cuvinte tehnice.

D. Hasdeu observă că manținerea acestor litere în nume proprii, în proiectul comisiunei ortografice, provine din natura numelor proprii, cari fiind proprietatea aceluia ce le poartă sau le-a purtat — nu este permis nimenuia le modifica, chiar dacă modul lor de scriere ni s'ar pără ecstravagant sau capricios.

D. Quintescu admite supresiunea lui *y* chiar în numele proprii, dar nu înțelege nici într'un fel respingerea lui *qu*, de vreme ce există cuvinte în cari nu-l putem înlocui prin alt ceva, precum *aquarium, aquarella*, etc.

D. Maiorescu arată, mai ales prin citări din Quintilian, că *y* nu se cetește latinesce ca *i* al nostru de astăzi, *ph* nu se pronunță ca *f*, *th* nu se pronunță *t*, și că *qu* și *h* erau intransițiunea de a fi lăpădate și înlocuite cu *c* și de cătră Latini. Dacă Latini ar fi avut și ar fi pronunțat *tipografia* cum pronunțăm noi aji, ar fi scris *tipografia*. A admite dar în scrierea noastră acele litere astăzi, ar fi o eroare în contra chiar a alfabetului latin.

D. Sion primesce înlăturarea literelor *ph*, și *th*, dar se unesc cu d. Quintescu în privința lui *qu*, fiindcă nu șie cum se scrie vorbe ca *quintesența*, și altele. D-sa combate însă pe d. Quintescu sub raportul supresiunei radicale a lui *y*. Dacă nu vom admite pe *y*, atunci cum oare vom deosebi *lyra* poetului de *lira* neguțătorului (?)

D. Poni atrage atențiunea Academiei asupra inconvenientului de a se suprima literele *ph, th, y* și *x* în cu-

*) În procesul verbal al ședinței Academiei române, publicat în numărul ultim, s'au străcurat unele erori, pe cari ne rugăm a le — îndrepta astfel: pag. 224, col. 2, șirul 8 (de sus) să se cetească „lăsând astfel și publicului literar...“; col. 3, alinea 3, șirul 6 este a se ceti „în spriginul sistemii ortografice etimologice. Domnul Fontanin face din ortografia etimologice o cestic...“

vinte tehnice, de oare-ce în chimie aceste litere au intrat în formule ca prescurtări a termenilor întregi, de exemplu: Ph pentru phosphor, încât prescurtarea n'ar mai corespunde cuvântului pe care îl reprezintă, dacă am scrie fosfor ear' nu phosphor.

D. Babesiu regretă că discuțiunea s'a alunecat pe tărâmul unor excepțiuni din sferă speciale ale literaturii. Ori ce specialist are latitudinea de a întrebuița în cercul se propriu cuvinte străine, pe cari se le scrie în modul consacrat în acea specialitate, fără ca să se modifice prin aceasta ortografia generală.

D. Laurian susține argumentul d-lui Poni.

D. Ștefănescu constată că formulele chimice sunt cu totul convenționale, cari rămân și vor rămâne, ori-cari ar fi în ortografia curentă modul de a scrie cuvintele reprezentate prin acele formule. Italianii scriu fosfor cu f, și idrogen cu i, de și au și ei formulele chimice Ph și H. Francezii dic mercur, de și îl formulează prin Hg sau formulează potassium prin K. D-sa susține dară în această privință opiniunea comisiei ortografice.

D. Hasdeu observă că, în ori-ce literatură se întrebuițează unele cuvinte străine neasimilate, une-ori chiar cu flexiunea străină, de exemplu: nemțese das Nomen sau die Verba, sau în toată Europa, vorbele engleze gentleman, fashionable, etc.

Aceste cuvinte ne-având a face cu limba literară comună, n'au putut intra în preocupățiunile comisiei ortografice, care însă recunoaște că ele, într'u cât nu încetează de a fi străine, trebe să se scrie cu ortografia lor originară.

Închișându-se discuțiunea, se pune la vot amendamentul subscris de d-nii Fontanin, episcopul Melchisedec și Papadopol-Calimach: „litterile y, ph, th, qu, k, se vor păstra în nume proprii, vorbe străine și vorbe tehnice“, se respinge prin majoritate.

Se pune la vot amendamentul subscris de dnii Hasdeu, Quintescu, Poni, Bacalogu și Babesiu, de a se adauga la finea paragrafului 1: „Nu intră în această regulă scrierea cuvintelor străine neasimilate, de exemplu: aquarium, kalium. Se primesc prin majoritate.

Se pune la vot, și se primesc prin majoritate, paragraful 1 întreg împreună cu adausul final.

Se trece la paragraful 2, relativ la duplicarea literelor în genere.

D. Fontanin susține necesitatea duplicării cel puțin în 5 cazuri, 1) în call, acell, etc. unde numai din duplul l s'a putut forma pluralul miuit: cai, acei, etc. 2) în formele verbale ca dussei, pussei, etc. unde duplul s rezultă din asimilațiunea lui s cu consoana c, n, etc. 3) în nirea unui cuvânt începătoriu printr'o consoană: approbare, adducere, etc.

D. Ionescu observă că duplicarea consoanelor nu există în limba română și nu sunt urme să fi existat vre o dată, încât dsa nu vede vre o rațiune, fie usuală, fie micar istorică, de a o introduce în limbă.

D. Hasdeu adaugă că, precum graiul nu exprimă nici odată cugutarea întreagă, tot așa scrierea nu poate să exprime graiul întreg. Forma este totdeauna mai puțin decât fondul. Ar fi mai logic dar, în tesă generală, de a nu se duplica în scriere, chiar când s'ar auzi reduplicarea în scriere, atunci când în graiul nu se aude nici o reduplicare. Limba română reduplică numai nasala, atunci când un cuvânt începător prin nasală se unește cu prepozițiunea în se producă o

reduplicare, ear' nu prepozițiunile ad, ab, con etc. Dsa cere a se scrie comodatate, afirmare, approbare și altele.

D. Hasdeu obiectează, că limba română n'a observat consoana finală din ad, ab, con. Fiind întrerupt de d. Fontanin prin exemplul adun, d. Hasdeu constată că aceasta a trecut la noi compus deja din limba latină, ear' nu s'a compus de cătră Români. Nu există nici un exemplu de ad, ab sau con, într'o compozițiune specifică românească, ci numai a și cu.

D. Calimach contestă existența reduplicării la Români chiar în casurile ca înnoire sau înmulțire, cerend a se scrie numai înnoire sau înmulțire.

D. Sion susține redacția din proiectul comisiei, de vreme ce reduplicarea nasale este o realitate fonetică în limba română. Dsa ar mai cere reduplicarea lui s în cuvintele essența, possibil, etc. unde crede că se aude.

Închișându-se discuțiunea, se pune la vot amendamentul propus de dl Fontanin: „Duplicarea consoanelor se admite în casurile, în cari ea și are rațiunea chiar în regulile gramatice române“, și se respinge.

De asemenea se respinge amendamentul propus de d. Papadopol-Calimach: Duplicarea consoanelor nu se admite. Astfel vom scrie înnoire și nu înnoire înmulțire și nu înmulțire.

De asemenea se respinge amendamentul dlui Sion: „Să se duplicate pretutindeni unde se aude, precum essență, possibil, duss, scoss, etc.“.

Se pune la vot art. 2 din proiectul comisiei și se primesc.

Ședința se ridică la 5 oare p. m.

Bursa de Viena și Pesta din 25 Maiu 1880

Table with 3 columns: Item description, Viena, Pesta. Includes items like Renta de aur, Emisiune de oblig., Oblig. de stat dela 1876, etc.

Economic.

Budapesta, 22 Maiu n. În rândul trecut anunțasem, că prelângă toate ploile intensive de mai înainte temperatura rămase caldă și plăcută și natura se bucură de o dezvoltare în toate părțile și la toate plantele. Sub astfelu de împrejurări n'am mai avut mare temere de o mare schimbare a timpului și cătă cu durere trebe să mărturisim, că timpul în săptămâna trecută a suferit o schimbare rapidă, termometrul deodată scădu și temperatura mai înainte caldă se prefăcu în rece, care deși mulțămia cerului n'a făcut mare pagubă, totuși a stricat înecăma mai cu samă unor soiuri de plante și sămânțuri. Din toate rapoartele, cari au sosit până acum din țară, nu se constată pagube mari, ci până acum numai foarte neînsemnate. Mai mult ar fi pățimit cucuruzul și cartofii de răceala din săptămâna trecută, precând grânele, rapița și vițele numai ici-colo se vedă prea puțin atacate. Toate însă se pot recrea așa, încât nici nu se va cunoaște, că au suferit dacă timpul și temperatura earăși se vor schimba. Și în această privință avem semne foarte îmbucurătoare, care ne întăresc nădejdea, că peste puține zile vom fi întinpași de zile senine, calde și foarte frumoase. Mirare însă, că răceala numită n'a schimbat, respective n'a ureat prejurile bucatelor, nici

n'a subțiat soirea lor și a celorlalte articole în tîrg, care și de astădată fu foarte bine cercetat, vîndându-se articole cu următoarele prețuri și adevă:

Grăul la 60,000 m. m. cu fl. 10.25—10.40; sęcara cu fl. 9.75; orzul n'a fost cercetat; jovesul s'a vîndut cu fl. 7.20; cucuruzul cu fl. 6.75—7; făina de astădată a avut o trecere rapidă în toate părțile lumii plătinduse și foarte bine; păstăioasele încă au trecut rapide și scump și adevă: fasolea cu fl. 10—11.50; linte cu fl. 8—10; mazerea cu fl. 11—12; mălaiul cu fl. 12—12.75; sămînța de in cu fl. 12—13; sămînța de cânepă cu fl. 8.75—9 (toate pe 100 chilogram); lămile cu fl. 2—2.50 chiloagra; Porcii în număr total de 62.670 capete au trecut neașteptat de bine și cam scumpi. Din Ungaria de jos au fost în tîrg 2080, din România 840 și din Ardeal la vre-o 40 capete; unsoarea de porc s'a vîndut cu fl. 60—62; slăina cu fl. 52—58; sęcul cu fl. 41—42; spirțural en gros cu fl. 33—33.50; en detail cu fl. 34. Peile de bou cu fl. 110—115; de vacă cu fl. 105—110; de vițel cu fl. 190—195; de oaie cu fl. 140—150; de capră cu fl. 145; de miel cu fl. 78—80 (toate pe 105 dărbate); peile de oaie cu fl. 2.60—3.20; de cal cu fl. 12—12.50 părechea.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 11 Iunie și 4 August imob. lui Emilii Rachlevitz în M. Oșorheiu; în 23 Iunie și 4 August imob. soției lui Iosif K1ș în Mező-Band (trib. M. Oșorheiu); în 26 Maiu și 26 Iunie imob. lui George Haupt în Apolde; în 2 Iunie și 14 Iulie imob. lui Ioan Măner în Jachsdorf (judec. cerc. Sighișoara); în 9 Iunie și 9 Iulie imob. lui Ioan Marta și rămasului după Marina Korda în Almașul-mare (judec. cerc. Huedin); în 15 Iunie și 15 Iulie imob. lui Pavel Popa și soți în Hăgmas (trib. Turda); în 3 Iunie și 3 Iulie imob. lui Simion Cetean în Gioagiu de sus (judec. cerc. Aiud); în 5 Iunie și 5 Iulie imob. lui George Puro în Făgăraș (judec. cerc. Făgăraș); în 26 Maiu și 25 Iunie imob. lui Francisc Nagy în Dredat (judec. cerc. Teaca); în 14 Iunie și 14 Iulie imob. Anei Ignea și soți în Gostila (trib. Dej); în 9 Iunie și 9 Iulie imob. lui Toader Boca în Ciucea (judec. cerc. Huedin); în 20 Maiu imob. lui Dănilă Elekes în Derț (trib. Odorhei); în 17 Iunie și 31 Iulie imob. lui Ludovic Kővendi în Kovești (trib. Oșorheiu); în 26 Iunie și 26 Iulie imob. lui Iosif Poparad în Făgăraș (judec. cerc.); în 2 Iunie și 2 Iulie imob. lui Iosif și Parascchia Pesamoska în Gurariului; în 5 Iunie și 5 Iulie imob. lui Ioan Tecoanță în Noerichiu (trib. Sibiu).

Nr. 130 1880. 2—3

CONCURS.

Încuviințându-se prin înalta soluțiunea consistorială dto 1 Martie a. c Nr. 773, instituirea unui post de capelan în parohia gr. or. Cigmănele de clasa a III protopresbiteratul Geoagiului I lângă bētrănul neputinciosul paroch Atanasie Neșca: pentru ocuparea acestuia să scrie concurs cu termen de 4 săptămâni dela prima lui publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sînt: două terțialități din venitul întreg parochial în sumă de 100 fl. v. a.

Suplicile instruite conform statutului organic sînt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Hondol 24 Aprilie 1880.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I. În conleclgere cu comitetul parochial concurent.

Vasile Pipoș m./p., protopresbiter.

Nr. 4. 1880. 3—3

CONCURS.

Pentru 8 tineri cari doresc a fi aplicați la maestrice din partea reuniunii sodalilor români din Cluj, pe baza §-ului 6 din regulamentul reu-

niunei, subscrisa comisiiune prin aceasta escrie concurs.

Dela concurenți cari pot fi ori din care parte a Transilvaniei, se potfesc:

1. Carte de botez, că au etate de 14 ani, și că sînt de origine Români.

2. Că au cunoscițele ce se predau în scoalele primare, și prelângă limba maternă posed elementele unei limbi străine (germână sau maghiară).

3. Se producă obligațiunea dela părinți sau tutori, că'i vor lăsa în tot timpul statorit la maestrul, unde i'a aședat comisiiunea, și că în cas de lipsă i vor provede cu îmbrăcăminte, ear la cas, când i vor lua dela măestrie, vor reintoarce reuniunii toate spesele.

4. Elevii se vor aședa la măestrie la dorința lor; ori și în care cetate a Transilvaniei, mai cu preferință însă în Cluj, pentru a putē fi supraveghiati din partea comisiiunei conform regulamentului.

5. Concurenții au de a produce atestat legal despre paupertatea părinților lor.

6. Acei concurenți, cari din cauza depărtării nu se pot presenta înaintea comisiiunei subscrise, au de a produce atestat medical despre desvoltarea corporală și întregitatea organelor.

Intre mai mulți concurenți se vor preferi conform §-lui 20 din regulamentul:

a) Pruncii dela sate, despre care se poate presupune, că în urma necesului lor familiar eventualmente se vor aședa ca măestri în comuna lor natală sau în altă comună rurală;

b) Intre condițiuni egale vor fi preferiți orfanii de ambii parinți, apoi de tată;

c) Intre diversele măestrii, la cari doresc a fi aplicați, se vor preferi aceia, cari doresc a fi aplicați la: rotărie, furărie, butnărie măsărie, carpentarie sau lemnărie, cococărie, cismărie groasă, pelierarie, curerărie și funerie.

Suplicile instruite conform acestui concurs, sînt de a se substerne la președintele acestei comisiiuni în Cluj până în 1 Iunie st. n. a. c, când cei ce se vor presenta în persoană se vor și esamena prin comisiiunea conform regulamentului, și după aceea se vor aședa pe la măestrii, pe cari i plătesc comisiiunea amesurat contractualu ce va închea cu respectivii măestrii.

Comisiiunea reuniunii sodalilor români din Cluj încuviințată cu aședarea învățecilor români pre la măestrie.

Cluj în 1 Maiu 1880.

Basilii S. Podoabă m. p., capelan gr. cat. și președ. al comis.

Dr. Aureliu Isac m. p., secretariu.

Anunciu.

Un bărbat versat în toate afacerile administrative politice, judiciale și financiale, — computist aprobat, cu o purtare morală, solidă și nepătădă, dovadă despre toate aceste, testimoniile ce le posedă la mână atăt în privința sciinței, cât în toată privința, — caută un post d. e.

1. Computiste sau revisor la unele fonduri publice sau fabrici.

2. Ca director la un dominiu, fiind perfecționat și în afacerile economice.

3. Sau ca administrator la unele magazine, etc.

Acela vorbesce și scrie limba română și germână, e de religia greco-orientală.

Oferte în această privință primesco Redacțiunea „Telegrafului Român“ în Sibiu.